

ДО

**КОМИСИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ И ГОРИ НА 41-
вото НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

На вниманието на:

**ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ
ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ГОРИТЕ**

ОТ

Гражданска група „ЗаВитоша“

Уважаема Госпожо Танева,

Във връзка с обявеното от Комисията по земеделието и горите публично обсъждане на Закона за изменение и допълнение на Закона за горите, приет от Народното събрание на 13 юни 2012 г. и върнат за ново обсъждане с Указ № 234 от 16 юни 2012 г. на Президента на Република България и съгласно сроковете на същото, с настоящето Ви предоставяме становището на Гражданска група „ЗаВитоша“.

На първо място ние приветстваме опита за създаване на дискусия във връзка със Закона за горите (ЗГ). От друга страна, ние изразяваме известни резерви по отношение на изискването становища да се представят само от „организации и сдружения“, тъй като по този начин се ограничават правата на отделните граждани. Напомняме, че общественото недоволство от измененията в Закона за горите бяха породени на първо място от липсата на широк дебат, отказът да се спази срокът за обществени консултации по ЗАНН, както и от последващите опити да не се чуе думата на гражданите и несъгласните с промените в закона. По този начин политическата класа създаде основателни съмнения и напрежение в обществото, за което същата следва да понесе отговорност.

Ние приветстваме наложеното от Президента вето и изразяваме съгласие с него в отделни части. Въпреки това, като гражданска група, основана от сноубордисти и скиори, ние смятаме, че апетитите на един икономически кръг водят до непропорционално голямо разминаване между реалност и дадености. Тези корисни опити носят неоправдани рискове за устойчивото развитие на ски туризма в България (който е само една от формите на зимен и планински туризъм). Силното желание да се заграби един ресурс носи рискове от икономически, социални, инфраструктурни и екологични проблеми.

Убедени сме, че ските имат своето място, но тяхното развитие не следва да застрашава останалите видове туризъм. Не приемаме и спекулациите, че туризмът (и в частност ските, които имат малък дял от сектора) може да бъде локомотив на нашата икономика. Подобни съждения не са далновидни и подкрепени с факти. Напомняме, че въпреки намалената ставка за ДДС, многомилionните държавни субсидии, значителните инвестиции и силните лобита, туризмът носи твърде малък процент от БВП (под 9.7%) и осигурява сезонна заетост на около 200 000 души. Припомняме, че националната статистика не поддържа графа „Туризмът“ и всяка

сладкарница се води туристически обект, а така биват преувеличени дори и тези неубедителни данни.

Специално по отношение на ски туризма сме длъжни да ви обърнем внимание, че ориентирането на същия само към външни пазари е нецелесъобразно и ще има отрицателни последици за самите курорти (По последни данни на Българската туристическа камара, приходите от чужди туристи през зимен сезон 2012 г. са около 200 милиона евро, което е под 0.005% от БВП на страната. Тези данни идват на фона на най-добрата зима от седем години и намаление на чуждите посещения с около 50 хиляди или общ спад на посещенията за сезона от около 7%). Доказано е, че именно при този вид туризъм вътрешното потребление може да осигури устойчивост и да гарантира оборот през слабите сезони. Въпреки това, **съзнателното унищожаване на българските ски продължава** чрез непоследователната и едностранчива политика на българската държава и тенденциозното управление на федерацията по ски, която обслужва близки до нея ски курорти и чийто представители заемат ключови позиции в нея.

Най-пагубна за българските ски обаче се оказва ценовата политика, която лишава по-голямата част от населението от възможност за упражняване на този спорт. В държава, където 41% от доходите на населението отиват за храна, тези цени са цинична форма на дискриминация на българските граждани. Основателните съмнения за картелни споразумения се подсилват и от фактът, че три от водещите ни ски центрове се финансират със заеми от една и съща кредитна институция, както и че има редица свързани с нея лица в управата на спорта. В този смисъл, амбиции чрез ЗГ да се стимулира туризма и ските за нас като скиори и сноубордисти остават неоснователни и лишени от смисъл фрази.

По отношение на разпоредбите на ЗИД ЗГ ние споделяме изразените опасения на екологичните организации и в частност тези на Коалиция „За да остане природа в България“. Поради това Ви обръщаме внимание на следните разпоредби от ЗИД на ЗГ: **§1, §5; §6; §7; §8; §9; §10; §11; §12; §13; §14; §15; §18; §20; §28; §32; §63; §67; §70**. По отношение на тези текстове приветстваме и заявената политическа воля същите да отпаднат или да бъдат изменени, според постигнатото съгласие от страна на експертите на законодателната и изпълнителна власт по време на проведените консултации в периода 15.06 - 28.06.2012 г.

По отношение на най-спорните разпоредби, а именно **§20**, с който се изменя чл. 73 и **§5**, с който се изменя чл. 54 и свързаните с тях разпоредби и законови принципи, ние ще развием нашите тези в настоящото становище. Доколкото същите се изменят с оглед заявеното желание за „развитие на ски туризма“, като гражданска група, основана от скиори, сноубордисти, , туристи, велосипедисти, катерачи и въобще любители на планините имаме следните принципни позиции:

Свидетели сме на сериозни дефекти в цялостния замисълна ски туризма в България към момента. Ние (а вече и все по-широки кръгове в обществото) разпознаваме деформации, които изкривяват силно икономическата логика в сектора. С тревога виждаме, че той не функционира в интерес на обществото, в това число на местното население, на ски общността, на туристическата индустрия и на обществото като цяло. Тези дефекти включват в себе си картелиране, сенчести практики за контрол над ски училищата и други форми на дребен бизнес, неоправдано големите държавни субсидии, преплитането на инвеститори и спортни организации, нефункциониращи държавни институции (чиято роля е да упражняват контрол и да отстояват обществения интерес) и монопол на доминираща сектора групировка. Оставяйки туризма в ръцете на подобен тип инвеститори, България привлича само нискобюджетни алкохолни туристи. Те не оставят никакви пари в

местната общност. Тези дефекти трябва да бъдат преодолен с цялостен, решителен и институционален подход, за да се постави туризмът на здрава и устойчива основа в интерес на хората. Поради това за нас, така предложеният законопроект, е зле замислен и порочен. Той не само не постига никакви резултати в посока засилване на конкуренцията и баланса в териториалното развитие, а точно обратното: той се явява една неубедителна кръпка, целяща прокарването интересите на един определен икономически кръг, представляващ статуквото.

От друга страна, сме длъжни ясно да заявим, че не виждаме обществено доверие и мандат да се продължава в посока промяна на ЗГ. В този смисъл, относно законопроекта по същество, ние имаме следните принципни бележки:

1. Припомняме, че така предложеният законопроект нарушава принципа на чл. 18 от Конституцията на Република България и **противоречи на изискването държавните имоти да се стопанисват и управляват в интерес на гражданите и на обществото.** Въвеждането на всякакъв друг режим за управление на публичната държавна собственост (каквито са например терените за ски спорт на Витоша), освен концесионния, буди силни съмнения и противоречи на Конституцията. Дори и търговете по Закона за държавната собственост не могат да бъдат адекватен заместител.
2. Според нас, съществуващият ЗГ от 2011г. напълно адекватно регулира обществените отношения и отговаря на съвременните нужди. В този смисъл, **действащото законодателство е достатъчно добро и трябва да се търсят начини за неговото по-ефективно прилагане и спазване.** Но вместо на дейно право прилагане, ние ставаме свидетели на постоянни искания от лобисти ЗГ да бъде заобиколен. Всякакво обезсмисляне на закона с нови норми с цел обслужване интересите на ограничена група инвеститори е неприемливо и противозаконно.
3. **Не можем да приемем и предложената формула, при която да отпадне изискването за промяна на предназначението, но при спазване на плановете за управление на защитените територии.** Това за нас не е правно издържано и показва слабостта в институционалния контрол. При положение, че все още повечето Природни паркове в България нямат изготвени и действащи плановете за управление, а наличните се нарушават от редица инвеститори, то не може да се приеме, че само те ще могат да осигурят ефективна защита на тези територии. Напомняме, че плановете за управление са нормативен акт от по-нисш характер, отколкото един закон, подлежат на отмяна по съдебен път, имат срок на действие и всичко това е предпоставка те да бъдат заобиколени по същество.
4. Като будни граждани на България, имаме желание **да видим по-активни държавни институции,** които да са в състояние да **налагат ефективен и действащ контрол.** В този смисъл, ние със съжаление констатираме редица негативни примери, а наложеният мониторингов режим от страна на ЕК в областта

на вътрешния ред и сигурността е най-висшата илюстрация на нуждата от утвърждаване върховенството на закона у нас.

Като хора свързани с планините, ние сме свидетели, че въпреки строгите норми и множеството законодателни ограничения, плеяда от инвеститори така и не бяха санкционирани за своите действия в защитените територии на България. Така и не бяха разобличени виновниците за взривените скали на Витоша. Лифтовете, незаконно навлизащи в Национален парк „Рила“ работят и в момента. Още по-скандални са случаите в Пирин, където, въпреки строгия режим на концесията и конституционно гарантираната защита на Националния парк, части от него бяха заграбени. За съжаление ние още не можем да видим ясна, последователна и решителна воля за прилагането на закона по отношение на тези правонарушения.

Затова очакваме държавните институции да предприемат конкретни действия за справянето с тези проблеми и да не допускат нови такива. Само така доброто име на ски спорта ще бъде запазено и общественото доверие - възстановено.

5. **Изразяваме и нашето недоумение от факта, че през цялото време на дебата по ЗГ, ние не чуваме становището на Министерството на околната среда и водите.** Това по същество е бягство от отговорност и е израз на политическа немощ на неговите ръководители. В момент, когато цялото общество е ангажирано с един екологичен проблем, подобно дезертиране носи само напрежение и основателни критики. Като граждани ние очакваме, че всички държавни институции са на мястото си и служат на обществените интереси. Ако МОСВ и неговите подразделения налагаха ефективен контрол над процедурите по оценките за въздействие върху околната среда и прилагането им, ние едва ли щяхме да станем свидетели на толкова нарушения не само в планините, но и по Черноморието. Припомняме, че екологична оценка не са преминали дори някои подробни устройствени планове на големи курорти. Тези обстоятелства и възможността за бъдещо прескачане на процедурата за оценка на въздействието са силно притеснителни. Действащи ски съоръжения без ОВОС създават лош имидж на зимните спортове и правят тяхното ползване морално неприемливо. Ние не желаем доброто име на любимия ни спорт да бъде петнено с подобни действия!
6. Относно **ОВОС**, правим и следната забележка: при премахване задължителната промяна на предназначението преди урбанизирането на горски територии за ски курорти, единствената защита на нашите планини ще останат тези оценки. За съжаление през годините те се доказаха като неефективни, без адекватен съдебна защита, вътрешно противоречиви и практически без текущ контрол. В този смисъл, ако законодателят желае да убеди обществото в своите добри намерения, то той би следвало да търси подобряване на законодателството в тази сфера, а не да създава допълнителни „вратички“ в ЗГ.
7. Искаме също така да знаем каква е позицията по законопроекта на Министерството на физическото възпитание и спорта? След като промените в ЗГ са представени

като „решаващи проблеми“ пред ски спорта, ние очакваме ясно да ни бъде обяснено каква е държавната политика по отношение на този, така обичан от нас спорт. **Има ли стратегия за развитие на зимните спортове или тя е планирана да бъде изготвена от лесовъди и природозащитници? Ако законът, както се твърди, стимулира развитието на ски спорта, е редно да бъде чута и ,позицията на Министерството на физическото възпитание и спорта по въпроса?**

Все още очакваме да разберем какво беше направено, за да се приведе в съответствие договора концесията на Банско, така че да се гарантират преференциалните цени за ски карти за ученици и студенти? Напомняме също, че въпреки законовите възможности, МФВС не направи нищо, за да бъде пуснат в експлоатация влек „Заека“ през сезон 2011-2012 г. Ние желаем да видим от страна на МФВС желание да упражнява необходимия контрол над федерацията по ски. През изминалия сезон се появила редица конкретни съмнения за непрозрачност и злоупотреби в разпределението на бюджета ѝ. Агенцията за държавна финансова инспекция констатира редица нарушения, а ръководството на федерацията беше дадено на прокурор. До ден днешен обаче и прокуратурата, и АДФИ, и МФВС мълчат по въпроса. Ние сме силно обезпокоени от съмненията, че пари от държавния бюджет, отделени по време на финансови и икономическа криза, за обучението на малки деца, има реална възможност да са били похарчени по нерегламентиран и нецелесъобразен начин.

8. Ако институциите желаят да ни убедят, че служат на обществото, то би следвало и Министерството на регионалното развитие и благоустройството да изрази ясно становище по поставените проблеми. Защото именно това ведомство ръководи държавната политика по устройство на територията, координира дейностите на централните и териториалните органи на изпълнителната власт, извършва ръководство и контрол върху цялостната дейност по териториално планиране. Убедени сме, че **МРРБ следва да разполага с експертно мнение и да се включи активно в диалога по обсъждане на тези промени. Считаме, че развитието на ски курортите е устройствен проблем и следва да бъде планирано на национално и регионално ниво.** Поради това всички проблеми, касаещи териториалното развитие, следва да бъдат уреждани в Закона за устройство на територията.

Ние сме особено разтревожени от съвсем реалната перспектива градоустройствените престъпления, които допуснаха грозното бетониране и презастрояване на Черноморието, да бъдат повторени със същия размах в последните незасегнати от безконтролна урбанизация планински територии, които представляват едва 2,5% от територията на България. При положение, че представители на туристическия бизнес потвърдиха в проведените разговори, че крайбрежието ни е напълно съсипано, ние недоумяваме с какви аргументи те настояват същото да се повтори и в планините! Вместо бизнесът да насочи своите усилия за елементарното подобряване на хигиената в курортите или за нормалното им устрояване с инфраструктура, той продължава да настоява за закон „на парче“.

В дебата не беше чута и позицията на Националния експертен съвет по устройство на територията и регионалната политика. В последните шест месеца не се говореше и за категорични, ясни и прозрачни правила за изграждане на планинските курорти, нито за териториално-устройствените схеми, нито за регионални политики по развитието. Там са механизмите за решаването проблемите пред ски курортите, а не в ЗГ. За съжаление, през годините не бяха предприети достатъчно мерки, за да се изготвят общи устройствени планове на курортните общини. Само на тяхна база държавата можеше да ограничи собственици и концесионери в желанието им за презастрояване, което води към бедностместните общности. Именно липсата на политика по тези въпроси, а не Законът за горите, пречат на развитието на българския туризъм. Поради това ние все още не разбираме защо на ЗГ се гледа като на единствената пречка?

9. Считаме, че настоящата нормативна уредба определя достатъчно ясно нормите на застрояването. **Не е редно ЗГ да допуска възможност за тяхното заобикаляне.** Тези спорни поправки ще доведат до облекченото застрояването на българските гори, занижен контрол и непропорционална сеч на частни гори под претекст, че се прави за развитието на спорта. Обръщаме внимание, че предложеното ситуационно законодателство е неадекватно и не съдържа правила за обема на възможното строителство, за определяне на броя писти към един лифт, няма изисквания за наклон, изложение и надморска височина и т.н. Това е предпоставка за злоупотреби. Цялостната уредба, предложена със законопроекта, предполага, че държавата ще изгуби контролните си функции над тези територии. Само с разработването на общи устройствени планове държавата, в лицето на МРРБ, ще може да упражнява контрол върху стихийното застрояване. Поради това считаме, че местната власт трябва да бъде стимулирана в тази посока, а не да ѝ се реализират изолирани проекти. Планирането на развитието на дадена територия е сложен процес и трябва да бъде следен внимателно и отговорно. Не може туристическите центрове конюктурно да изразяват претенции с подобен кратък времеви хоризонт. Само чрез ясни устройствени планове ще могат да бъдат привлечени и желаните външни инвеститори, които ще знаят какво точно получават. Поради това, нашата принципна позиция е, че всяко ново строителство в горски територии следва се реализира с устройствени планове, изработени върху подробна, осъвременена и проверена геодезическа основа. Противното е предпоставка за злоупотреби. Надяваме се също да станем свидетели на чиста политика относно контрола, отдаването и планирането на концесиите.
10. Всички знаем, че понастоящем няма никакви законови пречки пред пускането на въжените линии на Витоша в действие. Това беше потвърдено още веднъж на 26 юли тази година от представители на законодателната и изпълнителната власт. Въпреки това, **Столична община абдикира от своите правомощия и продължава да бездейства. Никой не упражнява контрол върху приватизираното дружество, при все че то не осъществява предмета си на дейност.** Така на софиянци се отказва предоставянето на транспортна и

рекреационна услуга. Свидетели сме на това как местната власт реално отказва да изпълнява функцията си и компрометира своята легитимност. Това е нагледен **пример за недействаща институция и щом Столична община** отказва да влезе в правомощията си и да защити туристите и скиорите на София, то **тя създава основателни съмнения, че съзнателно обслужва оператора на съоръженията и подкрепя неговото желание да спре лифтовете.**

11. Относно изразеното съмнение, че е невъзможно провеждането на търг за строеж преди промяна на предназначението, ние считаме, че това е чисто формална бележка от правнотехнически характер, която не може да бъде спънка. В този план отново ще изразим нашето мнение, че **ски курортите трябва да се планират с Общите градоустройствени планове на съответните общини, каквато е нормалната западноевропейска практика, а не „на парче“** (каквато е плачевната реалност у нас). Освен като защита за околната среда, ОУП са и гаранция, че местното население няма да загуби прехраната си като следствие от множеството ваканционни комплекси.

Според нас, ако не се ползва концесия (какъвто е нормалният и очакван от нас ред), възлагането, реализацията и стопанисването на ски съоръжения трябва да става след напълно прозрачен конкурс и със съвместно дружество, прекрасен пример за което е Чепеларе. В този смисъл, промяната на предназначението не е проблем пред бизнеса, а собственикът на земята (държавата или общината) винаги има възможност да го реализира предварително и да предостави един завършен инвестиционен продукт. Освен това, ние поддържаме становището, че всички инвестиционни проекти в публична държавна собственост трябва да бъдат реализирани от публични компании с прозрачно финансиране. Офшорното прикриване на реалния собственик е предпоставка за всевъзможни спекулации и липса на реална отговорност.

12. Нашата принципна позиция е, че **за реализацията на ски писти и лифтовете трябва да се изисква промяна на предназначението на горските територии**, тъй като това представлява строителство и трайна урбанизация на гори и планини, подложени на изключителен натиск и нуждаещи се от сериозна защита. Режимът за промяна на предназначението е едно изключение от общия ред на стопанисване на горските територии и има чисто санкционен характер по същия начин, по който и режима за промяна на предназначението на земеделските земи (които имат правна защита, заложена в Конституцията). За съжаление КРБ не дава същата необходима степен на защита на българските гори и поради това всяка отстъпка и облекчение е обществено неприемлива. За нас е недопустимо целият български народ: от собственика на малка къща, до завода със стотици работни места, да се задължава да променят предназначението на своите земи преди застрояване, а само ски инвеститорите да бъдат освободени от тази процедура.
13. Напомняме, че **режимът с облекченото учредяване право на строеж по реда на Раздел IV от ЗГ представлява едно изключение от общия ред на**

изваждане от горския фонд. То има извънреден характер по отношение на общия ред на изключване и стопанисване на горските територии. Поради това се допуска само за следните два типа обекти:

- линейни инфраструктурни обекти от първостепенно обществено значение, задоволяващи най-основни човешки нужди и неводещи до урбанизация (навлизане на хора и съпътстваща инфраструктура). Поради това след приключване на СМР на тези територии няма да има последваща антропогенна намеса, освен при ремонтно поддържащи дейности. Освен това тези линейни обекти имат обществени функции и въпреки че могат да се стопанисват от частни субекти, осигуряват обществена услуга от първостепенна необходимост. Ски лифтовете не са от същото ниво на необходимост. Освен това, ски съоръженията водят до силен натиск върху територията: реализацията на един лифт задължително води до строежа на писта и до навлизане на хора, които създават отпадъци, имат нужда от санитарни възли и обслужващи сгради, осветление и т.н. По този начин в крайна сметка имаме една трайно урбанизирана територия.

- сгради и съоръжения, свързани с управлението, възпроизводството, ползването и опазването на горите и дивеча, независимо от тяхната собственост. Тези обекти обслужват присъщи дейности за горските територии, осигуряват обществени функции, експлоатация и опазване. Очевидно ски съоръженията не попадат и в това приложно поле, за могат да се ползват с облекчени процедури.

14. **Изразяваме и несъгласие с предложението да отпадне изискването за промяна на предназначението на основите на стълбовете.** Аргументът, че така се цели да се избегне раздробяване на горския фонд за нас е неубедителен. Това предложение формално може и да е логично от горскостопанска гледна точка, но реално сервитутите на лифтовите съоръжения нарушават целостта на територията. Същото се отнася и до необходимостта да се променя предназначението на други взаимосвързани елементи на техническата инфраструктура. В този смисъл, единствено картографското неудобство от наличието на отделни строителни участъци не може да бъде аргумент за един или друг административен режим.

Нещо повече, подобно решение противоречи на разбирането ни, че **ски курортите трябва да се планират, развиват и управляват като едно единно цяло и неотделима единица на териториално селищното устройство.** Освен това, стълбовете на лифтовете представляват част от съоръжение наречено „пътническа въжена линия“. Обръщаме внимание, че повечето влекаре и съвременни лифтове се изграждат без началните, междинните или крайните станции да бъдат сгради. Тези елементи са стълбове, над които са закачени двигателите и други механизми, така че е много трудно да се отделят тези понятия. Неслучайно в нормативната база¹ се говори за места за слизане и качване. Това обстоятелство също трябва да

¹ НАРЕДБА № 24 за устройство и безопасна експлоатация на въжени линии и НАРЕДБА за съществените изисквания към въжените линии за превоз на хора и оценяване на съответствието на техните предпазни устройства и подсистеми.

бъде отчетено при една бъдеща промяна в законодателството. Въпросните места за качване/слизание имат зони за достъп, работни места и работни зони². Съответно въжените линии следва да се разглеждат в своята цялост като комплексни съоръжения, съставени от отделни елементи. **Според нас трябва да се запази досегашната концепция, че лифтовете и влековете са въжени линии за превоз на хора и като такива е невъзможно отделни техни елементи да бъдат подложени на различен режим.** Освен това не считаме, че това разделение е удобно и за самите инвеститори, поради което не подкрепяме това предложение.

15. **Като скиори и сноубордисти, ние предложихме една огромна отстъпка от нашата принципна позиция, а именно да се учредят вещни права (право на строеж) на собствениците на съществуващите лифтове-и в частност тези на Витоша.** Това наше предложение беше свързано с факта, че ние милеем за нашата планина и за спорта. Съответно, въпреки силните обществени настроения и нежеланието за отстъпки пред изнудването от страна на инвеститори, заедно с природозащитните организации подкрепихме това предложение.

Нашето принципно разбиране е, че съществуващите съоръжения в защитени територии следва да имат възможност да бъдат подменяни само в рамките на съществуващите просеки. Ние разбираме, че е възможно и необходимо на места те да бъдат дори разширявани. Като група от хора с различни интереси и познания проучихме чуждестранния опит и установихме, че практика в европейските държави е новите основи за лифтовете в защитените територии да бъдат разполагани на същите места като старите. Това не само е възможно, но за новите технологии не е никакъв проблем. Още повече, че само за наистина стари лифтове като „Романски“ (построен през 1968 г.) е възможно да се каже, че могат да имат някакви разлики в начина на изчисляване опъна на въжето със съвременните. Също така, трайна практика е при подмяна на въжени линии (особено при поставянето на лифтове на мястото на влековете) броят на стълбовете да намалява.

Напомняме, че от наша страна беше изразено желание да се води разговор в дух на конструктивизъм по отношение на тези законодателни детайли, но същия беше отказан от страна на инвеститорите. В този смисъл вината за липсата на подмяна на съоръженията лежи изцяло върху тях.

По отношение на съществуващите ски съоръжения, нашето мнение е, че ако за тях се предвиди учредяване право на строеж, то същото трябва да е срочно. Според нас този **срок трябва да е 15 години** и тук ние имаме разминаване с мнението на Коалиция „За да остане природа в България“. Този срок се обосновава от инвестиционния хоризонт на този тип обекти. Същото се потвърждава от СПУП на ски-зона Алеко и амортизационните отчисления на съоръженията. Освен това инвеститорите са знаели много добре точно какви права и в какъв обем придобиват. Ние, както и цялото общество³, очакваме, че в една подобна уредба

² Включително и онези, използвани само в редки случаи.

³ Според национално представително проучване на „Алфа Рисърч“ от май 2011 г., 80 % от българите не одобряват строежа на нови хотели, лещи и спортни обекти в защитените територии на Рила, Пирин, Стара планина, Витоша и Родопите. Всеки втори смята, че най-сериозните проблеми на нашата природа са замърсяването на въздуха,

ще има ясно разписани гаранции в този план и че това няма да доведе до драстична промяна или разрастване на курортите, както и до вреди върху околната среда.

Нашето желание е да бъде разписан и срок, в които собствениците на подобни съоръжения да ги подменят, както и да бъдат задължени да предоставят адекватни ценови отстъпки за учащи, съответстващи на факта, че оперират съоръжения в публична държавна собственост. Преференциални цени за лифт карти трябва да бъдат предоставяни и на пенсионери и хора в неравностойно положение и да подлежат на държавен контрол. Местното население също би следвало да може да се възползва от намалени сезонни карти, каквато е европейската практика. След като така нагло беше отнет на скиорите прекрасния ски сезон, ние настояваме за изискване за непрекъснатост на работата на съоръженията. Очакваме и ясни гаранции за премахване на монополното влияние и нелоялната конкуренция от собственици на съоръжения над ски училищата.

Обръщаме внимание, че преди учредяване право на строеж на съществуващи съоръжения, трябва да бъде въведено изискването да се направи подробно геодезическо заснемане от страна на ИАГ. Разходите за него ще бъдат удържани от стопанина на съоръженията. Логиката тук е, че една грешна скица може да доведе до построяването на лифт на 20 метра встрани от планираното.

Нашето разбиране е, че само и единствено свободната конкуренция и равните възможности за достъп до бизнес в територии, представляващи публична държавна собственост е гаранция за интереса на обществото от адекватно ценообразуване и качествена услуга. Само добрата законодателна рамка би могла да предпостави съхраняването на малките ски съоръжения и да ги стимулира в посока коопериране с цел предоставяне на единни карти и услуги.

В допълнение заявяваме, че очакваме от собствениците на съоръжения, опитали се открито да изнудят държавата и откраднали на скиорите и на гражданите на София един прекрасен ски сезон, публично извинение. Всички ние - скиори, сноубордисти, велосипедисти и туристи - преживяваме изключително тежко липсата на достъп до нашата планина. Напомняме, че това дружество стана известно с взривяването на скални реки („морени“) на Витоша, с отнемането на преференциалните цени за пенсионери и учащи, както и с редица заплахи към софиянци, че ще преустанови работа. В този план очакваме отговорните държавни институции да се погрижат за това инвеститорът на Витоша да спазва всички изисквания и да не си позволява подобни действия в бъдеще. Поради това настояваме за публична и лична гаранция в този план от следните отговорни лица и институции: Министър-председателя на Република България, Министъра на спорта, Министъра на околната среда, Кмета на София, Столичния общински съвет, Комисията за защита на конкуренцията, НАП и БФСки.

водата, изсичането и унищожаването на горите, сметта и битовите отпадъци. Всеки втори ги посочва като най-драматични. 77,5% от българите смятат, че държавата не прави достатъчно за опазването на природата. През последните седмици сме свидетели, че тези идеи се споделят и от българите, живеещи в чужбина: повече от 15 държави на три континента са се включили в солидарните акции. Тази спонтанно възникнала подкрепа към българската природа няма паралел в най-новата ни история. Напомняме, че дори Financial Times обърна внимание на протестите срещу ЗГ.

16. **Ако законодателят желае да разпише правила за учредяването на право на строеж на съществуващите ски лифтове, ние сме готови да окажем експертна помощ.** За да се допусне обаче тя, трябва да има много подробни текстове, за да се избегнат злоупотребите, на които сме свидетели в момента. На първо място е изискването съоръженията да не могат да бъдат с различна от съществуващата дължина. От урбанистична гледна точка тази уредба понякога е спорна, но когато става въпрос за защитени територии, общественият интерес за съхранението на същите определено надделява. Второто ограничение, което следва да се предвиди, е по отношение на трасето и доколкото е възможно то да бъде разширявано. Третото е по отношение на капацитета: същият не бива да надхвърля този на обслужваните писти и трябва да бъде съобразен с останалите лифтове. Във връзка с последното ограничение следва да направим уточнение, че в случая не става въпрос за изискване новите лифтове да бъдат с капацитета на старите. Напротив, те просто трябва да бъдат съразмерни. Всякаква друга интерпретация е тенденциозна и превратна, но за съжаление виждаме, че такива се правят целенасочено, с цел заблуда на обществото.

17. По отношение на внушенията, че ски пистите не представляват строежи и че това са беслесни горски територии, желаем да заявим следното:
През 2003 г. МРРБ излезе със становище, че **всяка нова ски писта се строи по смисъла на ЗУТ. Защо? Съвременните тенденции в строителството на ски писти са такива, че практически имаме релефоформиращи мероприятия, използват се тежки машини и булдозери и в резултат коренно се променя ландшафтът.** Реално налице е много силно засягане на съответната територия. Всички тези тереноформиращи мероприятия като земни изкопи, обратни насипи и т.н. бяха много нагледно показани на обществото по време на изграждането на ски център Банско в Пирин. Всеки може да види снимки и видео материал от тази дейност и сам да се убеди в правотата на нашите думи, както и във факта, че това са строежи с всички последващи резултати. Всичко това без да се отчита премахването на гората, което е съществено за ЗГ. Освен това към една ски писта в съвременния свят има съпътстваща инфраструктура, каквото е осветлението, понякога има озвучаване, съоръженията за изкуствен сняг, дренажните елементи, подпорни стени и т.н. Полага се гелотекстил⁴, който да предпазва от ерозия. Привнасят се и други биологични видове: тревни смеси, нехарактерни за планината. Тоест, не може вече да се говори за „поляни“.

Освен това, легалната дефиниция на ски писта се съдържа в Закона за туризма. Това поставя сериозни предизвикателства пред регулацията в ЗГ. Напомняме, че има предложени промени в ЗТ и те въвеждат изискването към всяка писта да има чайни и други сгради. В този смисъл те стават част от трасето и е възможна интерпретация, при която те да бъдат приети също като изключение от общия ред.

Обръщаме внимание и на § 5 т.38 от Допълнителни разпоредби на Закона за устройство на територията. В него се съдържа легална дефиниция на „Строежи“. Съгласно него строежи *„са надземни, полуподземни, подземни ... укрепителни ...*

⁴ Геотекстилт е изкуствена PVC материя, но освен него се ползват и други почвозадържащи елементи.

работи, ... огради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, благоустройствени и спортни съоръжения, както и техните основни ремонти, реконструкции и преустройства със и без промяна на предназначението". Видно е, че ски пистите попадат в четири от предложенията на точка 38. При тях имаме и трите вида укрепителни работи. Налични са и огради, мрежи и матраци. На една ски писта има и всякакви съоръжения на техническа инфраструктура, полагани подземно или надземно в терена като комуникации, водостоци, хидротехнически съоръжения и отводнителни системи, електропроводи, водопроводи за системите за изкуствен сняг и т.н. По пистите има и различни видове благоустройствени и изкопни работи, поставят се стълбове, премахват се дървета, но по-съществено - премахва се кореновата им система, има подравнявания и затревявания. На последно, но не и по важност място, това са спортни съоръжения и цялата нормативна база за тяхното изграждане и изискванията към тях се съдържа системно в областта на спортната инфраструктура.

От системното тълкуване на легалните дефиници, изложени в настоящата точка, е видно, че ски пистите имат двойствен режим, а именно те се явяват и туристическа, и спортна инфраструктура. Това определено създава затруднения, но от друга страна е ясен довод, че не може ЗГ да въвежда нови определения по отношение на същите. В контекста на този закон е ясно, че изграждането на нови писти е свързано с промяна статута на горските територии, премахване на дървета, строителни работи, отнемане на почвен слой и т.н. Всичко това, в комбинация с трайното урбанизиране и нуждата от единно териториално устройство на един ски курорт, поставя ясното изискване всички нови ски писти да не бъдат категоризирани като горска територия.

Гореизброените обстоятелства не изключват факта, че в България от десетилетия ски спорт се практикува не по специално просечени писти, а по безлесни горски територии, пасища, ливади, сипеи и даже по пътища. Безспорно тези терени могат да бъдат категоризирани при определени условия по Закона за туризма. Също така тези съществуващи снежни полета могат да бъдат наемани от стопаните на ски съоръженията по реда на чл. 41 ЗГ. Органичението, въведено в алинея 2 на цитирания член, че поземлените имоти могат да се отдават, при условие, че не се възпрепятства осъществяването на други дейности в тях и не се увреждат почвите трябва да се тълкува като забрана тези терени да бъдат подравнявани с машини, но няма пречки по време на зимния сезон върху тях да бъдат поставяни преместваеми покрития например. В чл. 5 от ЗГ ясно се определят функциите на горските територии. За съжаление в последно време често ставаме свидетели, че не се прави разлика между функция на горските територии и предназначение на терените. Това е тенденциозно, с цел да се заблудят неинформирани граждани. От системно тълкуване на чл. 41 и разпоредбите на Раздел I - Функции и категоризация на горските територии от Закона за горите, става ясно, че безлесни горски територии могат да бъдат наемани за зимното практикуване на ски спорт, доколкото това не възпрепятства функциите на тези територии през останалото време на годината и не ги уврежда. Ясно е, че тези територии, съгласно чл.5, ал.4, предложение последно от ЗГ, са с преобладаващи стопански функции за предоставяне на услуги през зимата. Доколкото разбираме същото е трайната практика и разбиране на Изпълнителната агенция по горите.

В действителност, реализацията на една ски писта не може да се разглежда и като вертикална планировка с изкопи и насипи, защото в случая не става въпрос за просто подравняване на терена, а за сложна система от дрениращи и почвозадържащи елементи, подпорни стени и полагане подземно и надземно в терена на комуникации, ВиК и други хидротехнически съоръжения. Обръщаме внимание, че всеки изкоп или поставяне на стени над 50 см. се явява строеж. Ясно

е, че изкореняването на едно дърво е изкоп с дълбочина над 1 метър. Геозащитата покрай една писта рядко е с по-малка височина. Същото не се явява и благоустрояване, което се отнася за зелени площи например. На всички е ясно, че ски пистата е единно съоръжение, част от курорт, поради това всички разсъждения за това, че тя не е строеж, ние намираме за умишлено заблуждаващи обществото.

От горното се налага изводът, че всяко бъдещо изграждане на ски писти или ремонт на съществуващи изисква те да сменят своето предназначение, което обаче по никакъв начин не създава затруднения за тяхното ползване. Що се касае до съществуващите ски писти, доколкото при тях не са нужни строително-монтажни работи, то те могат да се стопанисват като горски територии със стопански функции.

Не приемаме и съждението и погрешното схващане, че „ски пистите се изграждат от сняг“. Същото е погрешно и показва неразбиране на проблема: една писта се формира през лятото, а през зимата само се заснежава, но не се изгражда от сняг.

От друга страна, ако НЕ се приеме, че реализацията на една ски писта е „строеж“, тогава следва да бъде забранено всякакво заравняване и подравняване на терените, както и поставянето на подпорни стени. Последното силно би намалило възможностите за строеж на писти и ще ги ограничи само до естествени безлесни склонове. Освен това, ако се приеме, че една писта не е строеж, това би означавало, че за всеки отделен елемент на техническата инфраструктура като осветление, изкуствен сняг, трайно прикрепени към земната повърхност предпазни съоръжения и т.н трябва да се учредява отделно право на строеж. Ясно е, че това би затруднило изключително много инвеститорите и управлението на територията.

18. Желая да обърнем внимание и на друг съществен момент. **Ако инвеститор ползва земя, която се води горска територия, а не урбанизирана такава, то той би спестил значителни средства от местни данъци и такси.** Ето защо не приемаме аргумента, че за държавата учредяването правото на строеж е финансово по-изгодно от промяната на предназначението. **Трябва да се има предвид също така, че една административна процедура не цели определен финансов резултат за държавата, а гарантира правовия ред.**

19. Всички аргументи, че **таксата за промяна на предназначението е пречка** пред инвеститорите също намираме за **умишлено заблуждаващи на обществото.** Тези такси се формират съобразно стойността на земята. Съответно, за общини със засилен инвеститорски интерес те са по-високи. Обаче на всички е ясно, че тази по-висока цена е за сметка на бъдещи по-високи печалби, които могат да се генерират на тези места. Ясно е, че в София, където има гарантиран пазар, цените ще са по-високи от Якоруда, където туризмът е слабо развит. **Това е справедлив пазарен механизъм, реално отразяващ възможностите за бъдещи печалби.**

20. **Нещо повече, таксите за промяна на предназначението на земята са незначително малки на фона на цялата инвестиция:** един съвременен ски лифт струва от порядъка на 20 млн. лв. Не може при реализацията на подобна инвестиция бизнесът да твърди, че се затруднява да заплати 50 хил. лв., нужни за промяна на предназначението на земята. **Тази такса не е нито пречка, нито стимул за инвеститорите.** За нас, като скиори и сноубордисти, запознати с възможностите за упражняване на любимия ни спорт в България, е ясно, че силното настояване за отпадането на този административен режим има съвсем други подбуди. Убедени сме, че това не се прави, за да се спестят тези малки, на фона на цялостната инвестиция, такси. **Очевидно е желанието за заобикаляне на действащите правила и за реализация на спорни проекти в защитени територии на България.**
- Обръщаме внимание, че един сериозен западен инвеститор се вълнува освен от корпоративните данъци или от цената на една или друга административна услуга, в много по-голяма степен от цялостната среда за реализацията на своя проект. На първо място тук седят работещите институции и ефективна съдебна система, за които и ние самите силно настояваме.** В този смисъл, ако има политическа воля за стимулиране на инвестициите, то има други законови механизми (като Закона за насърчаване на инвестициите) и това не следва да става за сметка на уязвяването на националното законодателство. Също така желаем да отбележим, че през последните две седмици не чухме ясни и категорични основания, защо точно административната процедура за промяна на предназначението на земята трябва да отпадне. За сметка на това всички инвеститори заявиха, че желаят по-ефективно работеща и експедитивна администрация, което ние също приветстваме и желаем. Ние считаме, че това е насоката, в която трябва да се вложат усилията на държавното управление.
21. Ако законодателят наистина желае да стимулира ски спорта, с оглед релефа и климата в България, то най-удачният според нас начин е това да става **в рамките на малки ски зони.** Ние считаме, че **трябва да има стимули за обучението на деца по ски, както и за хармоничното интегриране на ски съоръжения в съществуващите просеки и релеф.** Трябва да се създават и стимули за подмяната или възстановяването на влекове в районите на българските хижи. Бихме приветствали подобно законодателно решение и бихме участвали в неговата подготовка. Заявяваме това, защото именно ние, като част от ски общността, с най-голяма болка осъзнаваме, че за съжаление България не разполага с дадености, позволяващо големи ски зони със стотици километри ски писти. От друга страна у нас има вече съществуващи курорти, задоволяващи нашите нужди и целта пред държавата би следвало да бъде балансирано развитие и **достъпност.** **Основен проблем пред ски спорта, според нас, остават високите цени на картите, дори в сравнение със съседните ни държави.** За нас е необяснимо защо например картите в Банско се увеличиха два пъти за последните 7 год., при положение, че повечето съоръжения бяха построени преди това. Ако цените бяха по-достъпни, това би насърчило вътрешното потребление и би имало реален ефект върху туризма, върху здравето и качеството на живот на българите.

22. Относно обектите, обслужващи спортни, религиозни и културни нужди ние считаме, че този текст би следвало да отпадне, като твърде общ и създаващ предпоставки за злоупотреби. Ние **бихме подкрепили легални дефиниции, позволяващи облекченото поставяне на паметници и религиозни символи в различни култови или исторически местности, както и дребни атракциони като възжени лабиринти, пейнтбол игрища или места за конен спорт**, но реално осъзнаваме, че е трудно законодателят да облече в конкретни и гарантиращи опазването на българската гора правни форми всички тези начинания. В този план ние считаме, че обществените интереси надделяват в посока на това този текст да отпадне.
23. По отношение на опасенията, изразени от инвеститори и политици, относно изискването след промяна на предназначението на горските територии задължително да бъдат продавани, ние считаме, че е възможна законодателна оптимизация. Според нас, **съществуващото изискване за автоматична продажба по чл. 79 от действащия ЗГ, може да предвиди изключения по отношение на ски писти и лифтове**. Целта е да се гарантира държавната собственост от една страна, а от друга да не се стигне до различен вид застрояване, освен такова за ски спорт. Една подобна промяна обаче трябва да е подробно разписано и като процедура, и като изключение. Напомняме, че ограниченията относно промяната на предназначението има по отношение на публичната държавна собственост, която е едва 10% от горските територии в България. Аргументът, че без смяна на предназначението земята остава държавна собственост и след 50 години пак може да се засади гора е нелеп. Колко от нас ще я видят тази гора?! Напомняме, че и при концесията земята също остава държавна собственост, но предоставя повече възможности за гарантиране на договорните задължения. В този смисъл не разбираме защо не се ползва тази правна форма. Дали това не е причината така настоятелно да се прокарва този заобикалящ закона режим?
24. Като цяло, ние подкрепяме временния характер на промяната на предназначението на горските територии, когато същите ще се използват за ски спорт. Нашето мнение е, че с оглед видимите ефекти на различни глобални климатични процеси, може да се стигне до ситуация, в която ски курортите да престанат да функционират и съответно би било по-уместно тези територии отново да се залесят и да се приобщат към горския фонд. Поради това нашата принципна позиция е, че **увреждащите природата дейности като строителство с учредяване на право на строеж следва да изискват промяна на предназначението и временно изключване от ДГФ като задължителен елемент от процедурата. Промяната на предназначението следва да бъде срочна и задължително обратима**. След изтичане срока на вещните права, инвеститора следва да премахва останките от сгради и съоръжения и да рекултивира територията. Същото следва да бъде гарантирано, чрез предоставяне на гаранция.

25. В заключение бихме желали още веднъж да повторим, че никой от нас не е против развитието на ски спорта - повечето от нас са скиори и сноубордисти и обичаме спорта. Затова всяко говорене от името на ски общността е твърде пресилено и тенденциозно. В София протестираха над 4000 души като нас и ясно казаха, че този закон не е в полза на ските. Ако определени инвеститори твърдят, че ЗГ им създава пречки, ние ги призоваваме да излязат открито и ясно да заявят с какво този закон им пречи. Не желаем да водим задочен спор с непрозрачни офшорни фирми, прикриващи собствениците си. Тази неяснота само ни убеждава, че става въпрос за спекулативни капитали, които реално водят до обедняване на местните общности (едва 5% от жителите на Банско са намерили нова работа през последните 10 години, а най-голям дял от хората заявяват, че преди 10 години са живеели по-добре, според представително проучване на MBMD за 2012 г.). Новите ваканционни апартаменти взимат хляба на хората, защото те не могат да дават стаи под наем. След като правителството проведе реформа в областта на стопанисването на минералните извори, защо не се продължи с развитието на целогодишен СПА туризъм? Ако „добрият“ пример в България е Банско, то следва да стане ясно, че през зимния сезон хотелите не са запълнени и наполовина, а средната годишна заетост в града е под 20%! Вярваме, че само балансираното развитие на планинския туризъм би привлякло по-качествени и по-платежоспособни туристи.

С оглед на всичко гореизложено ние се питаме, за кого реално се правят тези поправки тогава?

Искрено вярваме, че властимащите ще осъзнаят правилността на нашите доводи и ще се вслушат в призивите на гражданското общество. Няма съмнение, че държавническият интерес следва да надделява винаги при изработване на националното законодателство.

С уважение,

за гражданска група „ЗаВитоша“:

заВитоша